

حق بر سلامت زیست محیطی و آلودگی های نفتی

خاطره دروگر لیجاهی

دانشجوی کارشناسی، گروه حقوق، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران (نویسنده مسئول)

Derogar.khatereh@gmail.com

امیر قدسی آزاد

دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته حقوق تجارت بین الملل، واحد تهران، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

vakiloltojjar@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: پیشرفت بشر در جامعه امروز و دستیابی او به تکنولوژی اکتشاف، توسعه و استخراج نفت و گاز از زیر دریا و خشکی، در کنار تمام مزایایی که برای بشر و رفاه او دارد خواه نا خواه موجب آلودگی و تخریب محیط زیست و به خطر افتادن حقوق سلامت برای انسان و سایر موجودات زنده بوده و در تمامی مراحل از اکتشاف تا بهره برداری، سلامت آب و خاک و هوا را تهدید می کند.

روش تحقیق: روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی و تحلیلی می باشد.

یافته ها: یکی از راه های اساسی نیل به حقوق سلامت، حفاظت از محیط زیست و به حداقل رساندن آلودگی ها است. یکی از آلودگی های بسیار مهم و خطرناکی که در سطح وسیع، موجب آلودگی آب و خاک و هوا می شود، نفت و گاز و سایر فراورده های نفتی است که از ابتدا که مرحله اکتشاف است تا به مرحله استخراج و بهره برداری و انتقال با خطوط لوله، موجب آلودگی محیط زیست می گردد.

نتیجه: یکی از وظایف انسان امروز در قبال این آلودگی و تخریب محیط زیست این بوده که با شناخت دقیق این معضل، با فرهنگ سازی و قانونگذاری اقدام به کنترل و کاهش این آلودگی ها و آلاینده ها نماید، چه بسا اقدامات قابل توجهی نیز در این حوزه انجام شده اما کافی یا چندان موفق نبوده است.

کلید واژه ها: محیط زیست، سلامت، حقوق سلامت، آلودگی نفتی

دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه با همکاری گروه های پژوهشی حقوق شهروندی و حقوق بین الملل سلامت مرکز تحقیقات حقوق

کنفرانس ملی ارتقای سلامت شهری حقوقی پزشکی فراروی

NATIONAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION & IT'S LEGAL & MEDICAL CHALLENGES

مقدمه

انسان از آغاز تا کنون برای فراهم آوردن زندگی توأم با رفاه و آسایش در تلاش بوده و تمامی پیشرفت های او نیز برای نیل به این هدف عمده شکل گرفته است؛ این در حالی است که گاهی این پیشرفت و دستیابی به برخی تکنولوژی ها جهت رفاه بیشتر ناخواسته موجب ایجاد آلودگی و تخریب محیط زیست و در نتیجه سلب سایر حقوق از انسان و سایر موجودات من جمله حق داشتن محیط زیست سالم و حق بر سلامتی شود.

یکی از خطرناک ترین و پرهزینه ترین این آلودگی ها، آلودگی نفتی و سایر فرآورده های آن است و از همان مراحل ابتدایی که مربوط به اکتشاف نفت بوده و مستلزم عملیات مخرب لرزه نگاری در زیر زمین می باشد، حفر و توسعه چاه های میادین نفتی و سپس استخراج آن و گاه نشت آن از لوله های انتقال، موجب آلودگی زمین و دریا و آب های زیر زمینی می شود. ضمن این که مصرف و سوزاندن نفت و گاز و بنزین و گازوئیل و سایر فرآورده های نفتی موجبات آلودگی هوا، تولید باران های اسیدی و آسیب به موجودات زنده را فراهم می آورد. در این مقاله به بحث اهمیت محیط زیست و لزوم صیانت از آن برای حفظ و توسعه سلامت و همچنین تأمل بر آلودگی های نفتی پرداخته شده است و روش تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی بوده و ابزار گردآوری داده ها و اطلاعات مطابق با روش کتابخانه ای می باشد.

۱- حق بر سلامت

بنا بر تعریف سازمان بهداشت جهانی: « سلامتی عبارت است از تأمین رفاه کامل جسمانی و روانی و اجتماعی انسان. » حق بر سلامت به عنوان یک حق ذاتی به این معناست که هر کس حق دارد تا به بالاترین استاندارد سلامت فیزیکی و روانی دستیابی داشته باشد و این حق تمام خدمات پزشکی بهداشت عمومی غذای، کافی، مسکن مناسب محیط کار سالم و محیط زیست تمیز را در برمی گیرد. وجود ابعاد مختلف برای سلامتی حوزه های گوناگون مرتبط با سلامتی و عوامل متنوع تأثیر گذار بر آن موجب دشواری تعریف حق مزبور شده است و دولت ها برای تأمین امکان یک زندگی سالم ملزم به اتخاذ اقداماتی در حوزه وسیعی می باشند که برخی از این تعهدات مستلزم اقدام فوری و برخی دیگر در طول زمان باید تحقق پیدا کنند ایران نیز با تصویب قوانین و مقررات مختلف در زمینه سلامت و همچنین پیوستن به کنوانسیون های مختلف بین المللی این حق را به رسمیت شناخته و مورد حمایت قرار داده است. (عباسی ۱۳۹۳: ۱۸۳) حق بر سلامت یکی از حق های بشر است که بر اهمیت آن تأکید شده و می توان آن را در شمار اصول کلی پذیرفته شده نظام های حقوقی توسعه یافته دانست. (آل کجیاف، ۱۳۹۲: ۱۴۱)

۲- محیط زیست

محیط زیست شامل آب و هوا خاک و عوامل درونی و بیرونی مربوط به حیات هر موجود زنده میگردد. (شورای جامعه اقتصادی اروا ۱۹۶۷) محیط زیست شامل همه یا بخشی از عناصر تشکیل دهنده محیط طبیعی اعم از آب، هوا، خاک چه در سطح و چه در عمق در حالت طبیعی یا محیط انسان ساخته می باشد.

موضوع حقوق محیط زیست و حقوق مرتبط به آن مساله ای نوظهور است تا جایی که امروزه حقوق محیط زیست از زمره حقوق اساسی و بنیادین بشر به حساب می آید که پس از مواجهه انسان با بروز مشکلات ناشی از استفاده بی رویه از منابع طبیعی و تخلیه انواع آلودگی ها در محیط زیست مورد توجه متفکران و قانونگذاران و دولت ها قرار گرفته است. همچنین بر اثر گسترش آلودگی های زیست محیطی طبیعت موجود در روی زمین با خسارات فراوانی روبرو شده و حیات تمامی موجودات زنده به ویژه انسان را مورد تهدید قرار داده، بنابراین برای آنکه با این معضل مقابله شود موضوع حقوق محیط زیست مطرح شد. قانون اساسی ایران حاوی اصولی است که به طور مستقیم و غیر مستقیم به حفاظت از محیط زیست ارتباط داشته یا برای حفاظت از آن مورد استناد قرار می گیرد، اصل ۵۰ قانون اساسی صریح ترین حکم قانون گذار اساسی در این زمینه می باشد.

آدرس دبیرخانه همایش: آذربایجانشرقی، مراغه، بلوار شهید درخشسی، مجتمع اداری و آموزشی

دانشگاه آزاد اسلامی مراغه، ساختمان اداری اندیشه شهید سلیمانی، طبقه دوم

تلفن تماس: ۰۴۱۳۷۲۵۵۸۲ - ۰۴۱۳۷۲۵۲۵۰۶ داخلی ۳۳۶ و ۳۳۳

۳- آلودگی زیست محیطی

در حفاظت از محیط زیست، یکی از ابتدایی ترین موضوعاتی که باید حدود و ثغور آن مشخص شود، مفهوم و محتوای آلودگی می باشد. به موجب ماده ۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، آلوده ساختن محیط زیست عبارت است از «پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب یا هوا یا خاک یا زمین به میزانی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیک آن را به طوری که زیان آور به حال انسان یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه باشد تغییر دهد.»

۴- آلودگی نفتی

در بند (ت) ماده ۱۱ این نامه رفع آلودگی زیست محیطی فعالیت های نفتی، آلودگی نفتی به شرح زیر تعریف شده است: «پخش و آمیختن یک یا چند آلوده کننده اعم از نفت خام فرآورده های مشتقات نفتی و پتروشیمی به آب یا هوا و یا خاک به میزان و مدتی که کیفیت فیزیکی یا شیمیایی یا بیولوژیکی آن را به طوری که برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان آور باشد، تغییر دهد.»
ضمناً مقنن ایرانی در بند الف ماده ۱ قانون حفاظت از دریاها و رودخانه های قابل کشتیرانی در مقابل آلودگی به مواد نفتی مصوب ۳۱/۶/۱۳۸۹، آلودگی یا آلوده کردن را تخلیه یا نشست نفت یا مواد نفتی یا آب توازن کشتی ها یا نفتکش ها در آب های موضوع قانون یاد شده بیان کرده است. (خالقی، ۱۳۹۱: ۱۲۱)

۵- خاستگاه آلودگی های نفتی

۱-۵. اکتشاف و بهره برداری نفت

اکتشاف، بهره برداری و توسعه میادین نفتی اغلب آثار زیادی بر محیط زیست می گذارند و موجب آلودگی شدید آب و هوا می شوند. (بورسویک، ۱۹۹۷: ۷۷) یکی از بزرگترین معضلات صنعت نفت و گاز، خطر فوران این چاه ها بوده که بارها در میدان های مختلف ایران رخ داده و هنگام آزمایش های سنگین کردن چاه، ممکن است مقداری نفت همراه با گل حفاری خارج شود. همچنین مایعاتی که روی سکو ها ریخته می شوند و یا آب نمکی که در موقع بهره برداری حاصل می گردد از عوامل آلودگی نفتی شمرده می شود (الفت، ۱۳۶۳: ۷۸). ایجاد تأسیسات برای سکو های نفتی سوزاندن گاز همراه نفت نصب لوله های انتقال و نشست نفت از لوله ها در نتیجه سوراخ شدن آنها ممکن است منشأ آلودگی دریا به نفت باشد؛ حتی در مواردی که میدان تخلیه می شود و یا با وجود نفت امکان برداشت آن نیست، گازهای متراکم از چاه های بسته نشست می کند و موجب آلودگی محیط زیست می گردد. (امین زاده، ۱۴۰۱: ۲۴)

۲-۵. حریق و انفجار چاه های نفتی

انفجار چاه ها که معمولاً از طریق حملات دشمن اتفاق می افتد، یکی از منابع آلاینده محیط زیست دریایی است. باید یادآور شد که در سال ۱۳۶۱ در اثر حملات هوایی عراق، سکوی چاه شماره سه نوروژ، منفجر و باعث شکسته شدن لوله های نفت در عمق ۸۵ متری زیر دریا گردید و باعث نشست نفت به داخل دریا شد. (الفت، ۱۳۶۳: ۷۴)

۳-۵. تصادم و غرق شدن کشتی ها

حوادث تانکرها تشکیل دهنده بخش مهمی از نشت های نفتی است. در مارس ۱۹۸۷ تانکر AmocoKadiz حامل ۲۲۳۰۰۰ تن نفت خام عربستان و کویت در ساحل بریتانی در هم شکسته تمامی محموله خود را از دست داد؛ تانکر Exxon Valdez در سال ۱۹۸۹ به گل نشست که در نتیجه آن ۳۷۰۰۰ تن نفت خام تراوش شده به ساحل راه یافت و تقریباً هشتصد کیلومتر از خط ساحلی را آلوده کرد. (امین زاده، ۱۴۰۱:۲۵)

۴-۵. منابع و تأسیسات پالایشگاهها

معمولاً پسماندهای نفتی کارخانه ها و پالایشگاه ها در هنگام عبور از برج های خنک کننده به دریاها منتقل می شوند. (کردوانی، ۱۳۷۴ : ۱۵۰) وجود تأسیسات پالایشی و پتروشیمی و نیروگاه های دیزلی و گازی که برای عملیات نفتی مورد استفاده قرار می گیرند مخازن متعدد نگهداری نفت خام، فرآورده های نفتی و پتروشیمی، خطوط لوله و نیروگاه، احتمال نشت مواد آلاینده از مخازن و لوله ها به محیط زیست را تشدید می کنند. (آنپ، ۱۹۹۷:۱۲)

۵-۵. حمل و نقل دریایی

ادعا شده است که کشتیها عامل اصلی آلودگی دریاها شمرده می شوند. (گلد، ۱۹۹۸:۴۸) در آمار جهانی پانزده درصد از کل آلودگی های نفتی مربوط به ترابری نفت کش هاست؛ در حالی که این رقم در آبهای خلیج فارس بسیار بالاتر و نزدیک به ۵۷ درصد می باشد. (لطفی و بقایی، ۱۳۸۹: ۵)

آلودگی نفتی ناشی از حمل و نقل موارد زیر را در بر میگیرد:

- ۱- نشت نفت از نفت کشها و تخلیه سوخت کشتی: این آلودگی که حجم زیادی از نفت را به محیط زیست وارد می کند معمولاً ناشی از معیوب و مستهلک بودن نفت کش هاست.
- ۲- تخلیه آب توازن: آلودگی دیگری که عامدانه در اثر فعالیت نفت کش ها ایجاد می شود، تخلیه آب توازن آنهاست. کشتی های خالی در مسیر برگشت برای حفظ تعادل، مقداری آب را وارد مخزن خود نموده و درنهایت با رسیدن به مقصد با تخلیه آب آلوده به نفت، موجبات آلوده شدن آب دریا را فراهم می آورند. (۱۹۷۸:۳۸، آبکاسیس)

۶- لزوم رعایت ضوابط زیست محیطی در فعالیت های نفتی

یکی از مهم ترین اقداماتی که امروزه در راستای حفظ حقوق سلامت و محیط زیست جهت پیشگیری از آلودگی های خطرناک نفتی یا کنترل آن انجام گرفته، قانونگذاری در این حوزه است که ذیلا به برخی مصادیق آن اشاره می شود:

اصل پنجاهم قانون اساسی، هر فعالیت اقتصادی و غیر آن را که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع کرده، این ممنوعیت در ماده ۹ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست نیز مقرر شده است. این منع شامل کلیه فعالیتهای از جمله فعالیتهای نفتی می باشد. در بند (پ) ماده ۱ آیین نامه رفع آلودگی زیست محیطی فعالیتهای نفتی، فعالیتهای نفتی به نحو نسبتاً جامعی تعریف شده است: «تمامی فعالیتهایی که در زمینه اکتشاف، استخراج تصفیه و پالایش (اعم از تصفیه مقدماتی یا تصفیه نهایی)، انتقال، نگهداری، ذخیره سازی تبدیل و فرآوری نفت و گاز انجام می شود.»

بنابراین کلیه فعالیت‌های مزبور، مشمول منع کلی مندرج در اصل پنجاهم قانون اساسی و قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست هستند و از این جهت که نفت منابع ارزی کشور را تأمین می‌کند، نمی‌تواند ملاحظات زیست محیطی را نادیده گیرد. علاوه بر مقررات عام، مقررات خاصی نیز فقط در حوزه نفت تصویب شده است که به موجب آن عملیات نفتی باید با لحاظ مسائل زیست محیطی انجام گیرد. کامل‌ترین آنها ماده ۲۶ قانون نفت ۱۳۵۳ بوده که با ماده ۷ قانون نفت ۱۳۶۶ جایگزین شد. ماده ۷ چنین مقرر می‌داشت: «وزارت نفت مکلف است در جریان عملیات نفتی ضمن برنامه ریزیهای صحیح نظارت و مراقبت کامل جهت صیانت ذخایر نفتی و حفاظت منابع و ثروت‌های طبیعی و تأسیسات و جلوگیری از آلودگی محیط زیست (هوا، آب، خاک با هماهنگی سازمانهای ذی ربط عمل کند.» علاوه بر آن بند (ب) ماده ۱۴ قانون برنامه چهارم توسعه (تنفیذ شده توسط ماده ۱۲۵ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه) مقرر می‌داشت: «به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت، به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود، نسبت به انعقاد قراردادهای اکتشاف و توسعه میدانها با تأمین منابع مالی با طرفهای خارجی یا شرکتهای صاحب صلاحیت داخلی متناسب با شرایط هر میدان با رعایت اصول و شرایط ذیل اقدام نماید: ۸۰۰۰- رعایت مقررات و ملاحظات زیست محیطی.»

در بند (ح) ماده ۳ تصویب نامه هیئت وزیران راجع به شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز نیز بر انجام مطالعات ارزیابی زیست محیطی و رعایت مقررات و ملاحظات، ایمنی بهداشتی زیست محیطی و اجتماعی در اجرای طرحها مورد تأکید قرار گرفته است. از موارد فوق اینگونه استنباط می‌شود که عملیات نفتی باید مطابق با مقررات و ملاحظات زیست محیطی انجام گیرد؛ تأکید قوانین خاص بر رعایت ملزومات زیست محیطی در عملیات نفتی صرفاً به این دلیل است که نفت اولاً یکی از اصلی‌ترین منابع آلودگی محیط زیست تلقی شده و ثانیاً رعایت مقررات زیست محیطی در حوزه نفت به خوبی انجام نشده است.

۷- ارزیابی پیامدهای زیست محیطی

ارزیابی پیامدهای زیست محیطی فرآیندی است که به موجب آن پیامدها و اثرات مستقیم و غیر مستقیم اجرای پروژه بر محیط زیست بررسی خواهد گردید. در این ارزیابی، تأثیرات احتمالی اجرای پروژه بر محیط زیست مورد شناسایی و محاسبه قرار گرفته و راههای کاهش اثرات تخریبی و نحوه مدیریت و نظارت بر تبعات منفی زیست محیطی ارائه می‌شود؛ این ارزیابی دو هدف را دنبال می‌کند، از یک طرف به مقامات آگاهی میدهد که اجرای احتمالی پروژه چه تبعات منفی زیست محیطی دارد، از طرف دیگر به صنعت اجازه می‌دهد که راه‌های مقابله با تبعات زیست محیطی و کاهش آنها را مد نظر قرار داده راه‌هایی برای آن پیشنهاد نماید.

ارزیابی پیامدهای زیست محیطی در بسیاری از کشورها برای اجرای قراردادهای نفت و گاز اجباری است. به موجب ماده ۳۸ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه برای حفاظت از محیط زیست دولت‌ها موظفند نظارت بر ارزیابی راهبردی محیط زیست (SEA) در سیاستها و برنامه‌های توسعه‌ای و ارزیابی اثرات زیست محیطی (EIA) طرحهای بزرگ کلیه دستگاههای اجرایی و بخشهای خصوصی و تعاونی، نهادهای عمومی غیر دولتی در پهنه سرزمینی از جمله مناطق آزاد تجاری و صنعتی بر اساس شاخصها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست به موجب تصویب نامه مورخ ۲۹/۳/۱۳۹۰ شورای عالی حفاظت محیط نفتی خطوط لوله پایانه‌های نفت و گاز، پالایشگاه، پتروشیمی انبار نفت نیروگاه گازی و تصفیه دوم روغن؛ بنابراین طبق قوانین و مقررات فعلی کشور کلیه طرح‌های بالادستی و عمده پایین دستی نفت و گاز مشمول ارزیابی اثرات زیست محیطی اند. طبق زیست، طرح‌ها و پروژه‌های نفتی زیر مشمول مطالعات ارزیابی زیست محیطی بوده و میادین نفت و گاز اسکله‌ها و سکوهای ماده ۲ آیین نامه ارزیابی اثرات زیست محیطی طرحها و پروژه‌های بزرگ تولیدی، خدماتی و عمرانی، مجریان طرحها موظفند در مرحله امکان‌سنجی و مکان‌یابی آنها گزارش ارزیابی اثرات زیست محیطی مربوط را تهیه و جهت بررسی و تأیید کارگروه

ارزیابی اثرات زیست محیطی به سازمان ارائه نمایند. در بند (ج) ماده ۱ آیین نامه مزبور گزارش ارزیابی زیست محیطی چنین تبیین شده است: «گزارش مطالعاتی که با هدف پیش بینی و شناسایی مجموعه آثار و پیامدهای زیست محیطی احتمالی یک طرح صورت می گیرد و در قالب گزارش ارزیابی اجمالی و گزارش ارزیابی تفصیلی تدوین می شود.» (شیروی، ۵۸۸: ۱۴۰۱)

نتیجه گیری

یکی از راه‌های اساسی نیل به حقوق سلامت، حفاظت از محیط زیست و به حداقل رساندن آلودگی‌ها است. یکی از آلودگی‌های بسیار مهم و خطرناکی که در سطح وسیع، موجب آلودگی آب و خاک و هوا می‌شود، نفت و گاز و سایر فرآورده‌های نفتی است که از ابتدا که مرحله اکتشاف است تا به مرحله استخراج و بهره برداری و انتقال با خطوط لوله، موجب آلودگی محیط زیست می‌گردد. از طرفی کشتی‌ها نیز موجب آلودگی‌های وسیع در دریاها می‌شوند. اولین و مهم‌ترین گامی که تاکنون بشر توانسته است جهت حفاظت محیط زیست از آلودگی‌ها و بالاجنب آلودگی‌های نفتی بردارد، تعیین حدود و ثغور این مفاهیم و وضع قوانین، چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی با تصویب چندین کنوانسیون جهت کنترل، پیشگیری و به حداقل رساندن آنهاست. با اینکه وضع قوانین فوق‌الذکر، تا حد زیادی موفق بوده است ولی هنوز هم نتوانسته‌اند آنطور که باید بازداندگی ایجاد کرده و برای عموم، الزام آور باشد.

بنظر می‌رسد که حقوقدانان و قانونگذاران فرهیخته‌ای که حوزه حقوق محیط زیست، قلم فرسایی نموده و قوانینی را چه در سطح ملی و چه فراملی تصویب و لازم‌الاجرا نموده‌اند، ضمن اینکه اطلاع‌رسانی چندان درخور توجهی در جوامع انجام نداده‌اند، ضمانت اجرای معتناهی را برای تخلف از قوانین و مقررات این حوزه در نظر نگرفته‌اند و گاهی مجریان قانون نیز، آنطور که باید، نظارت و سختگیری کافی را مقابل تخلفاتی که صورت گرفته است، معمول نداشته‌اند. بدیهی است که نیل بدین مقصود والای انسانی یعنی حفظ حقوق سلامت و حقوق محیط زیست، علاوه‌از در نظر گرفتن ضمانت‌اجراهای متناسب و اطلاع‌رسانی‌های تاثیرگذار به عموم بالاجنب به آحادی که با آلاینده‌های نفتی سروکار دارند، نیازمند همکاری هرچه بیشتر مجریان قانون و ناظران اجرای بهینه آن نیز می‌باشد. ضمناً یکی از دلایل اصلی عدم اجرای قوانین مذکور و آلودگی محیط زیست، عدم آگاه‌سازی، اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی با آموزش صحیح و موثر است؛ (رضانی، ۲۳۴: ۱۳۹۱) با این که سالانه سرمایه‌های کلانی از بودجه برای امور فرهنگی در نظر گرفته می‌شود اما در عمل شاهد عملکرد ضعیفی از سوی مسئولین امر، حداقل در حوزه حقوق محیط زیست و سلامت هستیم که امید است این امر نیز سامان پذیرد.

منابع

- ۱- آل کجیاف، حسین، (۱۳۹۲)، مفهوم و جایگاه حق بر سلامت در اسناد بین‌المللی، فصلنامه حقوق پزشکی، سال هفتم، شماره ۲۴.
- ۲- الفت، منوچهر، (۱۳۶۳)، آلودگی خلیج فارس به نفت، واحد پژوهش آلودگی محیط زیست وزارت نفت.
- ۳- امین زاده، الهام، (۱۴۰۱)، نقش بیمه اجباری در جبران خسارت‌های زیست محیطی، ناشی از آلودگی‌های نفتی، مطالعات حقوق انرژی، دوره ۸، شماره ۱.

- ۴- خالقی، ابوالفتح، (۱۳۹۱)، سیاست تقنینی کیفی ایران درصیانت از منابع آب با عنایت به اسناد بین‌المللی، پژوهش حقوق کیفی، سال دوم، شماره سوم.
- ۵- رضانی قوام آبادی، محمد حسین، (۱۳۹۱)، بررسی راهبردی آموزش حفاظت از محیط زیست در ایران، ضرورت‌ها و تنگناها،

فصلنامه راهبرد، سال بیست و یک، شماره ۶۵

- ۶- عباسی، محمود، رضایی راحله، دهقانی غراله، (۱۳۹۳) مفهوم و جایگاه حق بر سلامت در نظام حقوقی ایران، *مجله علمی پژوهشی حقوق پزشکی*، دوره ۸، شماره ۳۰
- ۷- کردوانی، پرویز / (۱۳۷۴)، *اکوسیستم آبی ایران خلیج فارس و دریای عمان*، نشر قومس، تهران.
- ۸- شیروی، عبدالحسین، (۱۴۰۰)، *حقوق نفت و گاز*، نشر میزان، تهران.
- ۹- لطفی، حیدر، بقایی حمید، موسوی سیدرضا (۱۳۸۹)، *محیط زیست خلیج فارس و محافظت از آن*، فصلنامه علمی و پژوهشی *جغرافیای انسانی*، سال سوم، شماره اول، ص ۱-۱۰.

10- Abecasis, David (1978). the law and practice relating to the oil pollution from ships butter worth. London.

11- Borthwick et al (1997). Environmental Management in Oil & Gas Exploration & Production, Words & Publications.

12- Gold, Edgar (1998). Gard Handbook on Marine Pollution 2, Arendal :Assurance for Enengen Gard.

13- Unep (1997). Enviromental Management in Oil and Gas Exploration and Production, E and P Forum.

دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه با همکاری گروه های پژوهشی حقوق شهروندی و حقوق بین الملل سلامت مرکز تحقیقات حقوق

کنفرانس ملی ارتقای سلامت عمومی و پژوهش‌های حقوقی پزشکی فراروی

NATIONAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION & IT'S LEGAL & MEDICAL CHALLENGES

The Right to Environmental Health & Petroleum Pollution

Khatereh Derogar Lichahi

Bachelor Student, Department of Law, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran
(Corresponding Author)
Derogar.khatereh@gmail.com

Amir Ghodsi Azad

M.A Student in International Trade Law, Tehran Branch, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
vakiloltojjar@yahoo.com

Abstract

Context & Purpose: Human progress in today's society and his access to the technology of exploration, development and extraction of oil and gas from under the sea and on land, along with all the benefits it has for mankind and his well-being, whether or not it causes pollution and destruction of the environment and There is a danger of the loss of health rights for humans and other living beings and it threatens the health of water, soil and air in all stages from exploration to exploitation.

Research Method: The research method in this study is descriptive and analytical.

Findings: One of the basic ways to achieve health rights is to protect the environment and minimize pollution. One of the most important and dangerous pollutions that causes water, soil and air pollution on a large scale is oil and gas and other petroleum products, from the beginning, which is the exploration stage, to the stage of extraction and exploitation and transportation through pipelines. Causes environmental pollution.

Conclusion: One of the duties of today's human being regarding this pollution and destruction of the environment is to understand this problem accurately, to control and reduce these pollutions and pollutants through culture and legislation, and perhaps take significant measures in this area. But it has not been enough or very successful.

Keywords: Environment, Health, Health Rights, Oil Pollution